Verdaguer, Jacinto
Els pobres.

PC
3941
V4P6

Collecció d'Obres Pòstumes

JACINTO VERDAGUER

ELS POBRES * ELS SANTS * * * * * * *

ELS POBRES

ELS SANTS

Edició especial de 100 exemplars

Exemplar num. 15

JACINTO VERDAGUER

ELS POBRES

ELS SANTS

(OBRES POSTUMES)

BARCELONA

TIP. «L'AVENÇ», RAMBLA DE CATALUNYA, 24

1908

AB LLICENCIA

PC
3941
V4P6

LIBRARY
719001
UNIVERSITY OF TORONTO

ELS POBRES

ALMOINA RETORNADA

Sota l més meridional dels sis turonets que baixen del Tibidabo a Sant Martí de Provensals, com sis enormes graons d'una escalada gegantina, a la banda del nord de l'esglesia del Clot, s'extén, clapejat de blanques cases i vermelles teuleries, creuat i recreuat per camins i carreteres plenes de fanc a l'hivern i de pols a l'estiu, el conegudissim Camp de l'Arpa. En ell, cap a tramontana, hi ha un barriet que du l nom poc simpatic den Roba-cols, que té, o, millor, tenia dos carrers, quan jo escrivia aquestes ratlles, que fa vint anys justos.

Al cap d'allà del més allunyat de Barcelona he visitat a un jornaler que no fa gaire temps tingué la desgracia de trencar-se una cama treballant al servei d'una casa amiga. L'he trobat extès encara en son llit, aont ha passat els quaranta dies de reglament ab la cama lligada, per no dir apare-

dada, sense poder-se girar ni moure poc ni molt, com un mort en son sepulcre. Més, després dels quaranta dies de quaresma i de terrible passió, el mort havia resucitat, i per llevar-se no esperava més que revenir-se un xic de forces.

Per sota l llit i per la cambra corrien i jugaven uns conills blancs i negres i feien remor, com per distraure i fer companyia al malalt, que no n tenia gaire d'altra, sinó fos algun vei que de cent en quaranta l'anava a veure.

Els del veinat li diuen el moro, més no n té res, ans es un bon cristià, com n'es bona mostra l Sant Crist que té sobre la pica de l'aigua beneita a l'espona del llit, i no m deixaria mentir una estampa de la Mare de Déu que té clavada a la paret ab quatre agulles damunt de la tauleta de les medecines, al bell costat del llit. Un quadret de l'apostol de la caritat, Sant Vicents de Paul, es testimoni de que també ha rebut la visita dels socis de ses Conferencies, que a tants pobres malalts i a tantes animes decaigudes tornen de mort a vida.

Una caixa ont en altre temps hi havia hagut quelcom, i un parell de cadires, una d'elles coixa, o, millor, amb una cama trencada com son amo, i l'altra sense boga, són l'unic moblatge que no ha anat a raure a ca l'usurer.

— Teniu fred? — jo li he preguntat, veient-lo tant mal arropat i sota teulada.

— No, — m'ha respost; — estant així tancada la cambra, no s fa pas sentir. Déu dóna l fred segons la roba.

Això ho deia perquè estava tancada l'unica finestra que ell veia desde l llit, no recordant-se de dues grans obertures que hi havia a l'altra banda i engolien prou aire per matar a un gegant que estigués en son estat. Més amunt m'he descuidat d'anomenar una altra cosa que s'havia deslliurat també de les urpes del prestamista, o sia de l'escanya-pobres. Es una guitarra que tenia penjada a l'espona esquerra, aont ell arribava ab la mà. Jo, desde que entrí a la cambra, la mirava, i per cert no pas ab tant afecte com al Sant Crist que tenia penjat a l'altra espona més aprop del capsal. Sabent que era valencià, no me n'he extranyat gens ni mica; més, com no estic avesat a veure-l en la capsalera del llit dels malalts, no he pogut deixar de preguntar-li:

— I això per què us serveix, estant vos malalt en aqueix clot de llit?

— Per què m serveix, diu vostè? Aviat ho veurà.

Fent un esforç, s'asseu en el llit, no sense llençar algun gemec a causa de la fractura; allarga l braç a la capsalera i abasta l'instrument, que abraça afectuós; i, ab els dits ennegrits encara de la passada febre, se posa a puntejar-lo de bo i millor.

Jo m'oposava a tot això, dient-li que s refredaria; que l'aire l podria rependre; que ja tocaria la guitarra quan estaria més reforçat; més ell no feia més cabal de mes paraules que si no les sentís. Tenia la guitarra entre ls braços i no l'havia de deixar sense traure-n la tonada més bonica que en millors temps havia tocat en les vesprades de lluna sota les reixes del seu poble.

Volia cantar i tot una de ses cançons, més jo no ho he permès, i, ajudat dels veins que entraren al sentir l'extranya serenata, li hem pres la guitarra i l'hem fet ajaure de nou, deixant-lo ben acotxat al llit.

Aqueix obsequi tant coral com impensat m'ha tot commogut: sentint-me pujar les llagrimes als ulls, he hagut de despedir-men abans d'hora. Jo havia anat a aconsolar an aquell pobre malalt de les seves penes i sortia de sa visita aconsolat de les meves. Jo havia anat a fer-li una petita almoina i ell me n'havia feta a mi de l'alegria del seu cor.

Baixant l'escala de la casa i atravessant els camps, allavors solitaris, que la separaven de Barcelona, si jo hagués pogut fer sentir ma veu a totes les persones acaudalades de la ciutat i del món que viuen, no obstant, en la tribulació; si hagués pogut fer-me sentir d'algunes que jo havia vist plorar amargament, els hauria dit:

Nobles que estau tristos, rics que plorau en mig

de vostres riqueses i tresors; grans de la terra que, a exemple de David, regau cada nit els llits de brocat i de purpura ab amargoses llagrimes, feu caritat als pobres de Jesucrist, visitau als malalts, aconsolau als tristos i desconsolats, i ells o Jesucrist, ja que són les nines dels seus ulls, vos aconsolaran a vosaltres.

J. VERDAGUER

A MOS ESTIMATS GERMANS ELS POBRES DE JESUCRIST

POBRES I RICS

Ab els homens que tant ama
Déu compartí l'univers:
als rics els dóna la terra
i als pobres els dóna l cel.

Més, desitjós d'aplegar-los
dins un paradís mateix,
com pare que a tots estima
los dóna aquest manament:

— Pobres i rics, amau-vos uns als altres,
ab amor compartiu-vos vostres béns;
ric, ab el pobre comparteix la terra;
pobre, ab el ric tu comparteix el cel.

LA CREU DE LA CULLA

Fill ets, pare seras:
tal faras, tal trobaras.

Un manresà del Castell
que n passava gran penuria,
tenia l pare malalt
i a l'hospital se l'enduia.
Duent-sel a coll-i-bè,
a reposar-ne s'atura
en un dels tres escalons
que hi ha a la Creu de la Culla.
El vellet fa un gran sospir.
— Pare meu, què us dóna engunia?
— Me dóna engunia l pensar
que, quan jo a mon pare duia
a l'Hospital del Remei
fa aprop de mitja centuria,
aquí també reposí
sota la Creu de la Culla.
— Doncs, tornem's-en, pare meu:
si vostra neulía dura,
jo captaré pel veinat
i serà lo que Déu vulla. —

LA SENYORA DE TOUS

La jove de Tous era molt lleminera:
abans diu que obria la boca que ls ulls;
de totes les mèls sempre vol la primera,
que de cabell-d'angel barreja ab els rulls.

La perdiu li agrada si es ben estantiça,
i el faisà real com més tendre millor;
fins els rossinyols callen dins sa verdissa
d'ençà que a son coc per son niu tenen por.

Més la mà del coc li esgotima l'hisenda,
fent-la voleiar a glopades de fum,
i la que es estada senyora de renda,
ara per les portes captant se consum.

Ara, si li donen nous per companatge,
per negre que sia, li sembla l pa blanc,
i diu, recordant-se d'aquell pubillatge
que li costa tantes llagrimes de sang:

— Si jo hagués sabut que era menja tant bona
lo pa de mestall barrejat ab les nous,
ai! no envejaria del rei la corona
i seria encara senyora de Tous.

31 Janer 1897

LES DUES BARQUES

> Factum est ut moreretur mendicus et portaretur ab Angelis in sinum Abrahæ. Mortuus est autem et dives, et sepultus est in inferno.
>
> SANT LLUC, 16, 22

I

Diu que l Ric avarient
per la mar del món anava,
en una naueta d'or
que d'argent tenia l'ancora.
Les sirenes escoltant,
va corrent de platja en platja,
fent malvé lo ric tresor,
lo ric tresor de sa carrega.
En popa li va tot vent,
la ditxa l porta en ses ales.

II

En una barca de joncs
li anava Llatzer darrera:

per pal major té una creu,
per pal major i senyera.
Les ones venen i van,
venen i van damunt d'ella;
la mar ja la té a mig coll,
joguina n fa la tempesta.

III

I avant va la nau del Ric
i avant va ab el vent en popa,
de l'onada al breçoleig
i al sò de música dolça.
Veient-se Llatzer perdut,
demana al Ric una corda;
lo Ric no li vol donar,
no vol remolcar cap pobre:
si fos per tirar-lo a fons,
li donaria ben dobla,
puix no li vindria més
a pidolar una almoina.

Més no es el pobre qui hi va:
el mal ric es qui s'hi enfonza.
En el golfo de l'infern
quan son bastiment se volca,
en sa barqueta de joncs
Llatzer arriba a la gloria.

SANT SERAPI

Sant Serapi a una mare que troba
ab son fill de dos anys sense roba,
li dóna l mantell;
apres dóna sa tunica a un vell
qui almoina demana
i tremola de fred i de gana.

En la soca d'un arbre s'asseu
d'una estora cobert ab pedaços.
Un home qui l veu
li pregunta: — Qui així us ha posat? —

Ab el sant Evangeli abraçat,
ell respon: — Ací l tinc en mos braços,
ací l tinc ab qui m'ha despullat.

REGINA

Al dar-se-li per espòs,
Jesús digué a la Pobresa:
— Lo que tu trepitjaras
desde avui es cosa teva,
baldament sia un munt d'or,
baldament tota la terra.

La Pobresa, quina n fa?
Va pel món enorgullida:
les coses que va veient,
d'una a una les trepitja,
i, trepitjant tot el món,
de tot el món es regina.

Quan els angels del Senyor
del cel estant se la miren,
se diuen tot somrient:
— Quina Pobresa tant rica!

A LES VICTIMES
DEL BASAR DE LA CARITAT

ELEGIA DEDICADA A MOS CARITATIUS AMICS DE FRANÇA

In igne probatur aurum.
Ecc., II, 5

La Caritat de tota virtut es la regina,
puix estimar al proxim es estimar a Déu;
sa flama es de les flames del món la més divina,
més es son trono l'ara sagnosa de la Creu.

Com ella està arborada del Golgota en la serra
i els homes no hi arriben a coronar son front;
les flors de sa corona no s cullen en la terra:
los jardins ont floreixen de l'estrellada són.

Com filla de l'Altissim es bona pagadora,
més paga ab infortunis i penes i torments,
cremant en holocauste l'amant que més l'adora
ab el mateix incendi que abrasa sos presents.

Així féu ab vosaltres! Per dur socors als pobres,
de Caritat sedentes, obríreu un Basar,
obríreu un angelic mercat de bones obres,
que als indigents faria de goig llagrimejar.

Ab or i argent compràreu llur pa de cada dia,
ab vostres fines robes donareu-los abric;
els collars oferíreu, brillants i pedreria
per ells i la vostra ànima, que es un tresor més ric.

De vostre cor quan queia més pura vostra oferta,
quan més lluentejava l'almoina de joiells,
per fer més meritoria vostra oblació i complerta,
damunt la mateixa ara vos sacrifica ab ells.

L'humil treballadora cau junta ab la princesa,
i entre orfanets la filla de Sant Vicents de Pol;
allí filles i mares plegades la mort besa
perquè facin plegades vers Déu un mateix vol.

Quanta gentil poncella morí en el sacrifici,
foguera de la santa Poncella d'Orleans!
Tal volta ella us mostrava lo cel desde l suplici
per entre l torb horrible de flames devorants!

Tal volta com un angel vetllà vostra agonia,
lo foc a l'abrigar-vos ab son sudari immens!
La vostra voladuria tal volta presidia,
com boira a l'elevar-vos del més flairós incens!

Del gran braser, com fenix, n'ha de brotar un temple
que al front com una estrella durà la Caritat:
en sa divina catedra predicarà l'exemple
d'amor que ls rics al pobre i el pobre als rics han dat.

Desde l cloquer altivol la veu de les campanes
ne parlarà a les altres campanes de París,
i escamparà nous himnes de pau per monts i planes,
que acostaran la França i el món al Paradís.

Davant l'altar, de Nostre Senyor a la presencia,
se donaran les classes l'abraç de germanor,
i en l'ara-tomba ont desa lo Maig tanta innocencia,
en primavera eterna reflorirà l'amor!

L'amor que al bé del proxim vos duia, oh nobles dames,
ell fou el victimari terrible e imprevist.
De Caritat ardentes, moríreu en les flames,
més fou l'incendiari l'amor de Jesucrist.

Ell l'encengué, ha vint segles, de Caritat la pira
del foc ab una onada de que son pit es forn;
qui sia d'eix incendi sagrat una guspira,
de sa corona eterna serà joiell un jorn!

Oh victimes, oh martirs d'aqueix immens Calvari,
Aquell vos l'ha endolcida la vostra mort crudel,
Aquell vos té en els braços que al món baixà a cercar-li
la palma del martiri que no trobava al cel!

13 Maig 1897

LES DUES FLORS

I

Mireu-li torce l coll
a la gentil floreta,
el tronc esgrogueit,
les fulles cap a terra.
Doneu-li una regor,
ompliu d'aigua l seu beire,
i tornarà a obrir l'ull
i aixecarà la testa.

II

A aqueix pobre que s mor
de set i gana,
deu-li un bocí de pa,
deu-li un vas d'aigua.
Si no es ell una flor,
es de més valua:
es una flor per Déu
aquí plantada,
que un jorn ha de granar
dalt en la patria.

LES ORFANES

Totes duguetes sen van al fossar,
    les pobres germanes:
hi van a veure son pare que hi dorm,
    son pare i sa mare.

Sen van a dir-los que en terra hi estan
    com dues ovelles
totes voltades de llops famolencs,
    lleons i panteres.

Sen va a dir-los si ls volen fer lloc
    dins la sepultura,
i allí s'estan desde punta de sol,
    i truca que truca.

Sos pares, ai! desde l'alba a la nit
    no tornen resposta:
— Ai! No ns hi volen, —exclamen plorant,—
    al llit de la tomba! —

Les dues orfes s'entornen plorant
    a llagrima viva.

L'una moria al tombar de la nit,
l'altra al rompre l dia.

Totes duguetes volaren al cel
les pobres germanes:
allí trobaren, no pas al fossar,
son pare i sa mare.

Los qui anyorau algun ser benvolgut
no aneu a la fossa:
trucau al cel, ont reviuen els morts
que l fossar devora.

SANT GREGORI

Bé n'es de caritatiu
Sant Gregori papa:
cada dia que l sol surt
té dotze pobres a taula,
dotze pobres pelegrins
de valona empetxinada.
Los més vells i pobriçons
més a propet sels posava:
menjar los dóna en son plat,
els dóna beure en sa taça.

Beneint la taula un jorn
tretze pobres hi ovirava,
lo qui fa tretze l front té
circundat de clariana.
Qui serà? Qui no serà?
Ningú l'ha vist com entrava:
té l'habit de pelegrí,
de quelcom més fa la cara.

Sant Gregori l'escomet:
—I qui sou vos, — li demana, —

pelegrí, bon pelegrí,
qui no sou persona nada?
— Doncs jo só un angel del cel, —
somrient contesta l'hoste; —
avui m'ha enviat a vós
Jesucrist redemptor nostre,
per veure ab mos ulls
com cuidau sos pobres.
De Déu a vós vaig i vinc,
vaig i vinc a totes hores:
ne baixo ab benediccions,
hi pujo vostres almoines.

LA LLETJA

Una vegada era un rei
que n tenia dues filles,
de cara lletja la gran,
la petitona bonica.
A la petita a milers
els pretensors li sortien,
més ai! a la gran ni un,
i això que sels mereixia,
puix era hermosa de cor
com l'altra ho era de vista.

La lletja s queixa al bon rei
plorant a llagrima viva.
— No ploris, — ell li respon, —
no ploris, no, filla mia:
qui a ta germana pendrà
tindrà una esposa bonica,
més aquell qui s casi ab tu
se casarà ab la pubilla:
mon realme serà teu:
demà seras la regina.

El rei es Nostre Senyor,
i aqueixa filla vistosa
es la vida d'aquest món
que a l'home il·lús enamora,
donant-li vint-i-un pler
i sepultant-lo a la fossa.

La lletja filla del rei
es la pobresa apostolica:
qui ab aqueixa s casarà
hereu serà de la gloria,
que no en va Jesús ha dit:
Benaventurats els pobres.

AMOR MATERN

La torrentada ja arriba,
la torrentada es aquí,
arrasant tot lo que troba,
pagesies i jardins,
capbussant homens i cases,
capdellant cambres i nius.
Els udols de la tempesta
fan més horrible la nit:
cada llar es un sepulcre,
la ciutat un cementir.

Davant de la rierada
va l'estol dels fugitius,
empenyent-se ls uns als altres
per no deixar-se assolir.
Tres passes davant de l'ona
corre una mare ab sos nins,
aucells tendres que aletegen
en la boca d'un mastí.
Ella es vella i va feixuga,
ells lleugers com un sospir;
la pobra mare ensopega

i l'agafa l remolí.
Tot perdent-se entre l'escuma,
sols se recorda dels fills,
i, veient que an ella s giren,
— Fugiu, — els crida, — fugiu:
donau-me l plaer de viure,
ara que vaig a morir.

A UN ORFANET

Quomodo si cui mater blandiatur
ita ego consolabor vos.

ISAIES, 66, 13

Ego sum resurrectio et vita.

JOAN, 11, 25

Plora, plora: les llagrimes que t cauen
són llagrimes del cor,
i als orfanets les llagrimes escauen
com perles a la flor.

Ab les que ploren tristes les estrelles
la prada s'embelleix,
se n'enjoien les roses i roselles,
el lliri sen guarneix.

Aprés que l bosc una ruixada arrosa,
son tint es més suau,
la vesta de la terra es més verdosa,
el firmament més blau.

Al perlejar la pluja sobre un arbre
lo torna esmeragdí;
altar que renta cada punt son marbre,
nos sembla més diví.

Poncella que s'abeura de rosada
floreix més aviat:
aixís farà si a sa regor se bada
ton cor immaculat.

Més, que tristes les hores se t'esfloren
com roses sobre l front!
— Mare! — criden tos llavis que s'anyoren,
més ella no respon.

— Mare! — tornes cridar. — Mare estimada! —
Més ella ja no hi es:
aqueixa escala que al matí ha baixada
no pujarà mai més.

Més altra n'ha pujada de més bella,
del cel l'escala d'or.
Puja-la tu, puja-la tu: al cim d'ella
t'espera l bés de l'eternal amor.

8 Janer 1882

LES TRES GERMANES

I

De la terra en el bell fons,
en vall ubaga i pregona,
està son fill adormit
damunt mateix de sa tomba.
Des que s'obriren sos ulls,
sempre estan plora que plora,
puix no veu d'ont ve ni ont va,
i com un cego se troba
perdut en un gran desert
que a tots els passants devora.
Crida a son pare i son Déu:
en la terra seria orfe?

II

No es orfe en la terra, no,
que algú desde el cel l'aguaita:
es son pare i criador,
el Déu etern i immutable.

Sentint plorar a son fill,
s'aboca al balcó de l'alba,
i, al veure-l sol i perdut,
li n'envia tres germanes,
Fe, Esperança i Caritat,
que li faran de companyes.

III

Ja li surten totes tres,
ja li surten com estrelles,
com estrelles celestials,
amoroses i serenes.
La Fe li bada los ulls
a les divines belleses,
mostrant-li al cel un repòs
pels afadics de la terra.
L'Esperança per volar-hi
ses pures ales li deixa,
que pugen amunt amunt
sobre les altes esferes.
Més a les portes del cel
les dues se fan enrera,
i entra ab ell la Caritat
com si fos a casa seva,
i acompanya l viador
a la divina presencia.

JOB

I

En un dia perdé Job
sos camells i ses bouades,
ses ovelles a milers
i les parets de sa casa,
que xafaren a sos fills
en sa horrible esllevissada.

II

El més ric fou d'Orient,
el més pobriçol es ara:
totes les coses perdé,
sinó a Déu, qui les hi ha dades,
i qui té a Déu ho té tot
en esta vida i en l'altra.

SANTS

APRÈN DE VIURE AB ELS SANTS,

I SERAN TA COMPANYIA

FLORS DEL CEL

Els justos són lliris,
les verges són roses
que fa més hermoses
la sang dels martiris.
I vós, vida mia,
fillet de Maria,
d'eix celic verger
sou el jardiner.

SUSON

Malaltís n'està Suson
d'una extranya malaltia.
Un esbart d'angels del cel
baixa a fer-li companyia
i a cantar-li una cançó
que alguna hora li plavia.

Quan de la celda són dins
comença la melodia:
fa rum rum el guitarró,
com un colom que sospira;
piteja lo violí,
la flauta dolça refila,
i comença la cançó,
la que al beat li plavia,
la de l'amor de Jesús,
la de l'amor de Maria.

El beat està en son llit
i no canta com solia.
— Per què no cantau, Suson? —
ja li n diu el de la cítara. —

Alguna hora a nostres veus
la vostra veu responia
cantant l'amor de Jesús,
cantant l'amor de Maria. —
Lo venerable respon:
— Si jo cantava algun dia,
ja veieu que ara no puc:
més aviat ploraria.
Cantau, vosaltres, cantau,
en honor de qui us envia:
plorant jo en un clot de llit,
espero que la mort vinga.
— No vindrà encara la mort:
prou Jesús len privaria,
que heu de fer-li més cançons
en la nostra companyia. —

Quan sen van els angelets
s'enduen sa malaltia,
s'enduen sa greu tristor
i el deixen ple d'alegria.
Ai! Allavors que sen van
Suson cantaria.

SANTA ROSA DE LIMA

No hi ha com Rosa de Lima
per estimar al bon Déu:
per enviar-li pregaries
es son cor un incenser,
la seva ànima una flama
que va de la terra al cel.
Per distraure-s una estona
té un lliri blanc que es imatge
de son amat Jesucrist.
Ab sos ditets l'entre-cava,
li dóna aigua si té set,
que li plou de ses manetes
com si fos aigua del cel.
Un dia, anant a regar-lo,
veu trencat el lliriet,
ab la torratja per terra
i esbocinat i malmès.
— Bon Jesús, — diu sobrepresa, —
bon Jesús, què es lo que veig?
Qui ma flor ha trepitjada?
Qui ha fet bocins de mon test?
— Jo só, — Jesús li contesta, —
mes mans mateixes ho han fet,
puix en el cor de ma Rosa
no hi vull altre amor que l meu.

SANT DUNSTAN

(19 de Maig)

Gran music era Dunstan
i salmejava
a exemple del rei David
ab la seva arpa.
Tenia-la un jorn de Maig
al mur penjada,
mentres ell ab sos amics
conversejava.
Quan sentiren-la tocar
com puntejada
per la mà d'un serafí
que aixís cantava:

— Ditxós aquell
que ha seguit les petjades de l'anyell
envers els atris
patris.
Els que han vessat la sang per Jesucrist
l'han vist
i en etern soli regnaran ab ell.

ELS QUARANTA MARTIRS

No tots adoren els idols
els soldats de l'imperant:
n'hi ha quaranta que adoren
a Jesús crucificat.
Tots són guerrers de la patria,
per ella donen la sang:
donarien-li la vida,
però son Déu es abans.

Més perquè als idols de fusta
l'encens no volen cremar,
són rebatuts dins les aigues,
dins les aigues d'un estany.
Des que són en el martiri
la mateixa oració fan:
— Jesús, Déu de cel i terra,
a Vós de cor demanam,
de quaranta que n som ara,
que no n defallesca cap:
quaranta entràrem en lluita,
quaranta los coronats.

La vesprada era molt freda,
els aires freds i gelats,
s'empedreeixen els arbres,
el gorc se torna de glaç:
també sen tornen els martirs,
que tot seguit moriran.

Allí a la vora uns custodis
els conviden ab un bany,
un bany d'oloroses aigues
al peu d'uns llits de domas.
Tots estan ferms com la roca:
sols un ha palanquejat,
ficant-se dins la banyera
que té l foc etern davall.

Quan s'adormen els custodis
se queda l porter vetllant.
Al cel aixeca la vista,
veu-lo obrir de bat a bat,
i com estrelles que cauen
se veu angels davallar,
quiscun ab una palmiça
i una corona a la mà.

Sentint la cançó dels martirs,
repeteixen-la allí dalt:
— Jesús, Déu de cel i terra,
que no n defallesca cap.
Quaranta són els que lluiten,
quaranta los coronats.

Quaranta són les corones
i los martirs trenta nou.
¿Per qui serà la sobranta,
que sembla d'argent i d'or?
L'angel la mostra dient-li:
— Serà per tu, si la vols. —
Ell, veient-la tant hermosa,
cau en terra de genolls:
a Jesús per Déu confessa
i es rebat dintre del gorc.
Serà crudel el martiri,
serà terrible la mort,
més ell d'aquella corona
ne vol ser pu guanyador.

Quan l'apostata s'estimba
dels abismes daltabaix,
sent la canturia del martirs
que volen cap al cel blau:
— El martiri dura una hora
i el cel no s'acaba mai:
quaranta entràrem en lluita,
quaranta som coronats.

SANT ESTEVE DE GRANDMONT

El gloriós Sant Esteve
s'acabava de morir
agegut sobre una estora
i abraçat al Crucifix.
Ab la veu de les campanes
sos monjos res no n'han dit
perquè les gents, al saber-ho,
pujarien com un riu,
com un riu sortit de mare,
el santuari a invadir.
Ells no n'han dita paraula,
però la gent es aquí.

Ja arriben a rua feta
al portal del monastir,
i al germà porter li diuen:
— Obriu-nos, si us plau, obriu:
volem veure a Sant Esteve,
que ha fet el darrer sospir. —
El porter fa de resposta:
— Doncs això qui us ho ha dit?
— En nostre barri hi havia

un infantó malaltiç
que dos anys ha no parlava
com si fos llavi-cusit.
La pobreta de sa mare
plorava al peu de son llit,
esperant sa darrera hora,
de que ja sent el trepig,
quan de cop se revenia
i, aixecant la veu, ha dit:
— Una escala lluminosa
veig del cel al monastir
enrosariada d'angels,
d'angelets i serafins,
per dur-sen l'ànima hermosa
del qui acaba de morir.
No sentiu sa cantadiça?
Ja arriben al monastir,
ja remunten a la gloria
portant Sant Esteve al mig.
Quina processó tant llarga!
Quin rossegall tant bonic!
Oh Sant Esteve, vulgueu-m'hi!
Vulgueu-m'hi, oh angels, que vinc! —
I s moria a corre-cuita
com per poder-lo assolir.

12 Març 1896

SANTA ROSALIA

La bella Rosalia
cullia flors.
¿Per qui les culliria,
Jesús Maria,
per qui les culliria,
sinó per Vós?

Jesús, que les prenia,
n'ha fet un pom.
—¿Per qui culls les floretes,
Jesús Maria,
per qui culls les floretes,
si també n som?

Tu n'ets la meva Rosa,
jo só l teu llir:
donem-les a la mare,
Jesús Maria,
donem-les a la mare
que ns féu florir.

SANT FELIX DE CANTALICI

Sant Felix un dematí
una roseta volia.
Va a la Verge del Roser,
demana la més bonica:
— Dau-me-la, mare, si us plau,
que de Vós me parlaria. —

Tot resant i demanant
el caputxí s'endormisca.
Al desvetllar-se del sòn
troba-s la rosa florida:
en sa dreta se la veu,
com el ceptre una regina.

Alça los ulls a Jesús,
alça los ulls a Maria:
per lo somriure dels dos
coneix a qui li ha cullida:
li ha donada l bon Jesús
del roseret de Maria.

— Una rosa Vós me dau
i mon cor altra n desitja:
mon cor vos desitja a Vós,
Jesús de l'anima mia,
rosa del celic roser
a Nazaret expandida. —

Allavors el bon Jesús
desde ls braços de Maria
ne davalla a sos bracets
com la perla a la conquilla.

MORT DE SANT JOAN DE LA CREU

Per crucem ad lucem.

Amor es aquella cosa que auciu l'amich, quan ou cantar les beyleses de son Amat.

R. Lull

L'enamorat de Jesús
està en son llit d'agonia,
ab les cinc llagues ferit
d'Aquell que en la creu expira.
Com ha viscut en la Creu,
morir li dóna alegria.
Divinos volent sentir,
un cantador liu refila,
fent parlar una arpa d'or
plena de dolça armonia.
Mentres estaven sonant
l'Extatic al cel se gira,
ont, responent a aquells chors,
millor musica sentia:
sent la veu de l'Estimat
més bé que la Sulamita:
— Ja es passat l'hivern plujós,

el temps de les flors arriba.
Vine: seras coronat;
dels cims del Carmelo vine:
ta veu de tortora he oit
i a aconhortar-te venia.
—La tortora, sense Vós,
troba la terra anyorivola:
vinga al seu hort l'estimat
que per ell tragué florida.
—Ja só vingut a l'hort meu,
ja tinc la flor que n volia.
— Mon estimat es per mi
com un fascicle de mirra.
Ell es ab mi i jo só ab Ell
qui pascitur inter lilia. —

Al punt de la mitja nit
la campana als frares crida.
— Què toquen? — diu al prior.
— El primer toc de matines.
—Al cel les vaig a cantar,
prop de Jesús i Maria. —
I, enamorat papelló
de la *Flama d'amor viva,*
tant i tant la voltejà,
que en son foc se consumia.

Diada del Sant, 1891

SANT JOAN DE LA CREU

Sant Joan surt del convent,
de son convent de Segovia;
tot passant per lo jardí
no s para, no, a cullir roses:
un lliri veu més amunt,
un lliri que l cor li roba;
qui mira les flors del cel,
de les del món no s'adona.
Deixa a l'abella ls rosers,
el jardí a les papellones:
s'enfila dalt d'un penyal,
aont se bada una cova.
Allí venen els aucells
a fer-li musica dolça;
n'hi pugen del lloredar,
n'hi davallen de la Gloria:
de cançons com les que sent
no n sab escriure la ploma;
lo rossinyol del Carmel
solament no les escolta,
puix lin canta de millors
una celica Coloma

que omple de dolç parrupeig
aquell niu fet en la roca.

Sant Joan l'escoltaria,
però sent un cant més dolç:
sent entremig de les branques
la veu de son Aimador.
Sa ànima es la Sulamita,
Jesucrist lo Salomó;
més aquell cant de dolçura
s'ha tornat cant d'amargor;
clavat està en la creu santa
qui l'escomet amorós:
—Per tes angeliques trobes,
què vols, Joan, que Jo t dó?
—Voldria penes i penes,
com més men dasseu millor,
i en premi de tantes penes
anar sota ls peus de tots.

SANTA MARGUERIDA

(20 de Juliol)

Sense pare i sense mare,
na Marguerida gentil
sen va a guardar les ovelles
a la vora del camí.
Passava l traidor Olibri.
Li demana: — Com te dius?
— Me deien Margueridoia
els pares que ai! ja no tinc.
—Margueridoia aixerida,
doncs jo t voldria cullir.
— Com vos daré l'amor meva,
si fa temps que la doní?
— L'hages donada a qui s vulla,
jo la vull ara per mi.
— L'amor de més amoretes
es un sol Déu Jesucrist.
— I, tant bella i tant hermosa,
tu adores un Crucifix?
— Si só hermosa o no só hermosa,
bé n'es més aquell que estim.

—Si no m dónes l'amor teva,
promptament te faig morir.
—Com més prest serà, més prompte
podré veure a Jesucrist.
— Mos soldats, doncs, açotau-la,
cremau-la de viu en viu,
garfiu-la ab ungles de ferro,
si són poc les dels butxins.—

Passà per foc i per aigua,
i, del suplici a la fi,
coronada
del martiri,
fou segada
com un lliri.
Nostre Senyor i els mortals
l'han trobada
a la punta de la fals.

A SANT JOAN DE LA SALLE

HIMNE

Apostol de l'ensenyança,
angel dels infants,
dau-nos fe i esperança,
com vós feu-nos sants.

Desde vostra minyonesa
florí en vos la pietat;
sou un lliri de puresa
i un clavell de caritat.
Dels noiets siau l'exemple:
que Jesús, son rei hermós,
humils com ell els contemple,
devots i savis com vós.

La Divina Providencia
vos posà per jardiner:
de les flors de l'ignocencia
vostre estudi es el verger.
Veient-vos-hi tant de gana
treballar per son amor,

de l'Escola Cristiana
vos ha fet el fundador.

Vos fa nosa la riquesa,
als pobres la regalau,
i de Crist ab la pobresa,
com Francesc, vos desposau.
Dels noiets sou l'adjutori,
dels malalts sou el coixí:
un angel en l'oratori
i en l'altar un serafí.

No hi ha espines en la terra
que no punxin vostre front:
del mundà sofriu la guerra;
del dolent, l'odi i l'afront.
Evangelista dels pobres,
per premi penes voleu,
puix de totes les grans obres
gran fonament es la creu.

Vostre cor al noi s'inclina
per ensenyar-li *Qui es Déu,*
de Jesús ab la doctrina
del paradís fent-lo hereu.
Oh mirall d'obediencia,
ensenyau-nos d'obeir,
i, de Déu en la presencia,
com vós, de viure i morir.

Descendent de Catalunya,
l'esperit vós n'heu guardat,
que, com foc de terra llunya,
vostres fills ens han tornat.
Ab l'escola catalana
feu reviure nostra fe:
terra que es ben cristiana,
ab sa mà Déu la sosté.

EL CINYELL DE SANT TOMAS

La mare de Sant Tomas
té les entranyes de pedra:
s'estima més perdre l fill
que guanyar-lo per l'Iglesia.
Vol a eixa aliga del cel
engabiar en la terra
perquè no s'enlairi al sol
tallant ses ales angeliques.
—Fill meu,—li diu tot sovint,—
fill meu, Tomas, per què m deixes?
Aquí nedaras en or
i allí viuras ab pobresa.
—El més ric del món seré,
puix tindré a Déu per herencia.
—També a Déu tindras aquí.
—Es al convent ont m'espera.
Sa veu me diu nit i jorn
com al pastor de Caldea:
«Deixa ta patria i parents,
surt de la casa paterna».
Com Abraham l'obeí,
deixau que jo l'obeesca.—

Veent que malla ferro fred,
se fa ajudar en l'empresa
per sa germana més gran,
a qui l món també pledeja.
Tomas desfà ses raons
com el matí les tenebres,
en amor de Jesucrist
deixant-li l'anima encesa.
Quan sa mare veu això
a sos dos germans l'entrega,
com un poll als esparvers,
a dos llops candida ovella.
Com a bons soldats que són,
ahí vinguts de la guerra,
damunt d'ells la seguiran
fent arma de mans i llengua.
El tanquen dins un castell,
el castell de Roca-seca,
com Sant Pau en la presó,
Daniel en la lleonera.
Més sols hi tanquen son cos,
puix sa ànima, ben lliberta,
entre armonies i llums,
entre flors com entre estrelles,
de nit sen vola pel cel,
de dia per cel i terra,
a Jesús sempre cercant
i trobant sempre a qui cerca.
Quan l'ona troba un escull,
més altivola s'adreça;
l'arbre batut per lo vent

a més fondaria s'arrela:
aixís es la vocació:
com més batuda, més ferma.

Els fa mal d'ulls l'habit blanc:
ab mà profana li esqueixen.
Ell els pedaços recús
i en torna a fer sa llureia.
No podent-len despullar,
un altre li n volen pendre,
altre encara més nevós,
el de la santa puresa,
en sa presó fent entrar
de Venus una deixebla.
Hermosissima com es
trau a l'encant sa bellesa;
més quan el creu encisat,
gira ell els ulls per no veure-la.
Com més esquivar-la vol,
més a la cambra se n'entra,
per sa boca i per sos ulls
traient flames d'impuresa.
Ell corre a la llar del foc,
i ab un tió que flameja
reb al tió de l'infern,
que escala avall fuig depressa,
com diable de la creu
que prompte en sos dits llampega.
Puix del tronc fent dos bocins,
l'un sobre l'altre ls encreua,
i davant d'aqueixa creu

de genollons cau en terra.
— Jesús, — diu, — Jesús amat,
espòs de l'ànima meva,
per un xic d'amor que us té,
de quin parany l'haveu treta!
Treieu-la per sempre més,
lligau-la a Vós ab cadenes,
guardau ma virginitat
i tot lo que tinc se perda:
de la vida al mar undós,
sols li demano eixa perla.—

Tot parlant al bon Jesús
de la passada tempesta,
sos ulls se fan dues fonts,
son cor un mar de tristesa.
Abraçant la santa creu
se defalleix als peus d'ella,
i en son llanguiment mortal
sols a Jesús anomena.
Ditxós qui té per amic
eix amic que sempre ns vetlla!
Jesús escolta sos plors
com els d'un fill mare tendra:
li envia dos angelets,
del seu tabernacle estrelles,
que baixen del cel, deixant
un solc de llum per estela.
El cinyeixen ab cinyell
de virginitat perpetua,
i el que home s'era adormit,

pur serafí se desvetlla.
Oh perfum del Paradís,
hermosa virtut angelica,
vestidura celestial,
sobrescrit de l'ignocencia,
lliri blanc entre les flors,
diamant entre les perles,
esposa de Jesucrist,
joiell del pit de la Verge!
Aquells dos angels ab tu
li deixen llur saviesa,
li deixen la seva *ment*,
eix altre sol de la terra.

AL BEAT JOAN GRANDE

DE L'ORDE HOSPITALARIA DE SANT JOAN DE DÉU
EN EL TERÇ CENTENARI DE SA MORT, 3 DE JUNY DE 1900

El món diu que sou un sant,
vós dieu que un pecador,
un pecador lo més gran.
A qui creuré? Sou, senyor,
gran pecador o gran sant?

Té raó l món que us alaba,
o vós qui us desalabau?
el món que ja us somniava
del cel ab corona blava,
o vós, que us descoronau?

Aquesta volta, oh beat,
es el món qui té raó,
puix la vostra santedat
es una llum que heu posat
vós dessota l mesuró.

Es que per tot vos ha vist:
naixent dintre d'una estable,

dant consol a qui està trist,
i fent la guerra al diable
per honrar a Jesucrist.

Es que us vegé revolcar
sobre arços negres i ortigues,
i en l'hospici auxiliar
al malalt pobre, i besar
les seves llagues antigues.

Es que, brillant de set caires,
per tots vos ha vist brillar;
es que us ha vist aixecar
i, en el èxtasis, pels aires
com un aucell voleiar.

Qui per gran vos ha criat,
al mirar-vos tant petit,
desde l cel la mà us ha dat:
com vos heu apetitat,
el Senyor vos ha engrandit.

JULIÁ I BASILISA

El dia dels esposoris
pera ls dos es ja passat:
la boda ha sigut senzilla,
la festa de cristians:
qui presidia la festa
seria l'Esperit Sant.

Quan a sa cambra s retiren
Basilisa i Julià,
un dels esposos exclama:
— Quina olor de lliris blancs!
Olor de lliris i roses
en eixos temps de Nadal?
— Eix perfum, — li respon l'altre, —
es del lliri de les valls,
de Jesús fill de Maria,
l'espòs de la castedat.
— Eix lliri blanc de la gloria
no l mustiguem aquí baix:
del bon Jesús ja que es simbol,
oferim-li de bon grat;

del paradís per ser angels,
visquem aquí com germans.

Cadascú a l'espona seva
ja n cauen agenollats;
tant bon punt a terra s posen
dins una aurora de raigs,
enlluernanta i divina,
Maria sels ha mostrat:
Maria ab un chor de verges,
Jesús ab un chor de sants.
La cançó que abdós entonen
es molt dolça d'escoltar:
— Vencedora ets, Basilisa;
vencedor ets, Julià.
Deixàreu plaers fangosos
per plaers angelicals:
els plaers que conquistàreu
sempre més vos duraran.
Vencedora ets, Basilisa;
vencedor ets, Julià. —

Ja ls cenyeixen daurats cinguls,
ja ls ne vesteixen de blanc,
i els posen unes corones
que mai més s'esfullaran,
entre Jesús i Maria
tot fent-los donar les mans.

La visió s'es esvaïda,
solets els dos s'han quedat,
solets de genolls en terra,
tot dient himnes i salms.
Quan ne ve la matinada
se donen l'adeussiau.

Ell planta un convent de monjos,
ella de monges cantants,
aont viuen com els angels
homens i dònes mortals.
Benhaja l planter de verges!
Benhaja l planter de sants!
Si són poc dues corones,
la de martir trobaran,
i la palmiça del martir
com rumbeja al lliri blanc!

SANTA CECILIA

Cantava l'ocell en lo verger de l'Amat.
R. Lull

Sola cantant i sonant
s'està en sa cambra Cecilia,
oint respondre a sa veu
angeliques melodies.
Son espòs la n'entra a veure.
— Que hermosa ets en tes delicies,
Cecilia! Si m tens de grat,
bé t plaurà ma companyia.
— Vostra companyia m plau,
però millor la tenia:
tenia un angel de Déu,
del Déu que l meu cor estima.
— Si vegés ton angel bell
jo a ton Déu estimaria.
— Si la fe us obrís els ulls,
de cara a cara l veurieu. —
Ja confessa a Jesucrist,
a Jesucrist i a Maria,
i en el llibre del seu cor

escriu llur santa doctrina:
lo bateja l Pare Sant
vora les aigues del Tiber,
lo bateja Sant Urbà,
Sant Tiburci l'apadrina.
Quan es ben net de pecat,
s'entorna a veure a Cecilia:
la troba ab son angel bell,
bell com el sol de mig-dia:
sos vestits són com la neu,
sa cara un raig de celistia,
i en sa mà dues corones
de roses alexandrines.
—Les corones que veieu
per vostres fronts són teixides;
són teixidetes al cel
sota ls rosers de Maria;
no les esfloren els aires
ni la calor les mustiga.
Corones de verge són:
jo prou vos les posaria,
però rosades de sang
se us tornaran més boniques.

TAULA

ELS POBRES

	Pags.
Almoina retornada	7
Pobres i rics	15
La Creu de la Culla	16
La senyora de Tous	17
Les dues barques	18
Sant Serapi	20
Regina	21
A les victimes del Basar de la Caritat	22
Les dues flors	25
Les orfanes	26
Sant Gregori	28
La lletja	30
Amor matern	32
A un orfanet	34
Les tres germanes	36
Job	38

SANTS

Pags.

Flors del cel 43
Suson 44
Santa Rosa de Lima 46
Sant Dunstan 47
Els quaranta martirs 48
Sant Esteve de Grandmont 51
Santa Rosalia 53
Sant Felix de Cantalici 54
Mort de Sant Joan de la Creu 56
Sant Joan de la Creu 58
Santa Marguerida 60
A Sant Joan de la Salle 62
El cinyell de Sant Tomàs 65
El beat Joan Grande 70
Julià i Basilisa 72
Santa Cecilia 75

VICARIAT GENERAL
DE LA
DIÒCESIS DE BARCELONA

Per lo que a Nos pertoca, concedim Nostre permís pera publicar-se l'obra titulada Els Pobres-Els Sants, *de Jacinto Verdaguer, pbre., mitjansant que de Nostra orde ha sigut examinada y no conté, segons la censura, cap cosa contraria al dogma catòlic y a la sana moral.*

Barcelona, 1.er Setembre 1908

LO VICARI GENERAL PROVISOR,
JOSEPH PALMAROLA

PER MANAMENT DE SA SENYORIA,
LLIC. MANUEL FERNANDEZ
S. C.

LIBRERIA DE

2 ptes.

PC
3941
V4P6

Verdaguer, Jacinto
Els pobres.

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED